

การปรับปรุงหนองน้ำมณีบรรพตเป็นสวนสาธารณะและแหล่งท่องเที่ยว

เทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

เนื่องจากตัวเมืองตากมีลักษณะเป็นเมืองผ่าน เทศบาลเมืองตากไม่ค่อยมีแหล่งที่เป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวและผู้คนที่สัญจรไปมา นอกจากบริเวณริมแม่น้ำปิงซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนชมวิถีชีวิตของแม่น้ำปิงและการจัดงาน “ประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีปพันดวง” ซึ่งจัดขึ้นที่ริมแม่น้ำปิงในช่วงเทศกาลลอยกระทงเท่านั้น คณะผู้บริหารจึงได้มีแนวคิดในการดำเนินการเพื่อให้จังหวัดตากมีสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดมากยิ่งขึ้น และเมื่อคณะผู้บริหารได้มีโอกาสไปดูงานที่จังหวัดระยองและได้เที่ยวชมสวนนงนุช และดูงานในจังหวัดพิษณุโลกก็มีโอกาสได้เที่ยวชมสวนชมนาน ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว จึงได้มีแนวคิดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนขึ้นซึ่งก็ได้เล็งเห็นว่าในพื้นที่จังหวัดตากมีแหล่งน้ำที่สำคัญคือ “หนองน้ำมณีบรรพต” ซึ่งสามารถปรับปรุงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจได้ แต่พื้นที่ดังกล่าวมีปัญหาความรกรุงรัง ทรุดโทรมและน้ำท่วมขังในฤดูฝน จึงได้คิดปรับปรุงพื้นที่ให้มีความเรียบร้อยสวยงาม เพื่อพัฒนาเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนที่สำคัญของจังหวัด

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองตาก

จังหวัด: ตาก

ประชากร: 21,050 คน

พื้นที่: 7.27 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
เทศบาลเมือง

การเลือกตั้ง : ทางตรง

วิถีใหม่

ในปี 2545 เทศบาลเมืองตาก จัดทำโครงการ “การปรับปรุงหนองน้ำมณีบรรพตเป็นสวนสาธารณะและแหล่งท่องเที่ยว” ขึ้นเพื่อพัฒนาให้จังหวัดตากเป็นเมืองน่าอยู่ มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่และพัฒนาเศรษฐกิจของทางจังหวัด

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. เทศบาลดำเนินการปรับปรุงหนองน้ำมณีบรรพตในช่วงเดือนเมษายน – พฤศจิกายน 2546 ดังนี้
 - งานปรับปรุงดั่ง เรียงหินใหญ่บนดั่งกั้นน้ำเซาะ ความยาว 1,392 เมตร
 - งานปรับปรุงอาคารทรงไทย 2 หลัง
 - งานก่อสร้างอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
 - งานก่อสร้างปรับปรุงผิวถนน (ลาดยาง) กว้าง 6 เมตร พื้นที่ 6,848 ตารางเมตร
 - งานปรับปรุงพื้นที่ถมดิน ปลูกหญ้าและไม้ยืนต้น พื้นที่ 24,178 ตารางเมตร
 - งานก่อสร้างไฟฟ้าให้แสงสว่างภายในและบริเวณรอบโครงการ
 - งานก่อสร้างลานจอดรถ
 - งานปรับปรุงสะพานจำนวน 1 จุด
 - งานก่อสร้างอาคารห้องน้ำห้องส้วม (คอนกรีตเสริมเหล็ก) จำนวน 1 หลัง (6ห้องชาย 3 ห้อง หญิง 3 ห้อง)

- งานก่อสร้างทางเดินม้านั่งพื้นที่ประมาณ 5,379 ตารางเมตร
 - งานก่อสร้างป้ายโครงการ 1 จุด (สวนสาธารณะมณีบรรพต)
2. เทศบาลเมืองตากเปิดหนองน้ำมณีบรรพตเพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักผ่อนหย่อนใจ เพื่อให้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวในเดือนพฤศจิกายน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน ในปี 2545 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 52,200,000 บาท เพื่อใช้ในการดำเนินการปรับปรุงหนองน้ำมณีบรรพต
รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นจำนวน 52,127,280 บาท งบประมาณที่เหลือ 72,720 บาท เทศบาลเมืองตากนำเสนอส่งคืนกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

บุคลากร

กองช่างเทศบาล

- ออกแบบเขียนแบบแปลนในการปรับปรุงหนองน้ำมณีบรรพต
- ควบคุมการก่อสร้างของผู้รับเหมา
- ดูแลสวนสาธารณะ

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2544	คณะผู้บริหารพบวาทะหมอน้ำมณีบรรพตมีสภาพเสื่อมโทรมมาก ควรจะมีการปรับปรุงให้มีสภาพที่ดีขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับคนในพื้นที่ที่จะใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ประกอบกับการเห็นความสำคัญของการพัฒนาเทศบาลให้เป็นเมืองน่าอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้แต่ละจังหวัดมีการสร้างเมืองน่าอยู่	คณะผู้บริหารเทศบาล
สิงหาคม 2544	ดำเนินการประชุมคณะทำงานพัฒนาเทศบาล เทศบาลเมืองตาก เพื่อระดมความคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทำความเข้าใจกับแนวนโยบาย เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ โดยการจัดทำโครงการหนองน้ำมณีบรรพต	คณะผู้บริหารเทศบาล
กันยายน 2544	นำเสนอโครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ โดยให้โครงการเข้าไปอยู่ในแผนงานพัฒนาของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	คณะผู้บริหารเทศบาล
พฤษภาคม 2545	กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พิจารณาหลักการของโครงการปรับปรุงหนองน้ำมณีบรรพตที่เทศบาลเมืองตากได้นำเสนอเข้าไปว่าเข้ากับแผนหลักของกรมส่งเสริมฯ แล้วแจ้งให้จัดทำรายละเอียดของโครงการเพื่อเสนอของบประมาณในการดำเนินการเข้ามาอีกครั้ง พร้อมทั้งให้มีการเตรียมหาผู้จ้างเหมาในการดำเนินการ	คณะผู้บริหารเทศบาลและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
พฤษภาคม 2545	ดำเนินการออกแบบ เขียนแบบในการดำเนินการปรับปรุงหนองน้ำมณีบรรพต	ฝ่ายโยธา กองช่างเทศบาล
ตุลาคม 2545	นำเสนอรายละเอียดแผนงานดำเนินโครงการ เพื่อขอ	คณะผู้บริหาร

	งบประมาณสนับสนุนการดำเนินการจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	เทศบาล
ธันวาคม 2545	ดำเนินการประกวดราคา (จัดซื้อจัดจ้าง) เพื่อหาผู้จ้างเหมาในการดำเนินการโดยมีตัวแทนประชาชนในพื้นที่ร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินการ ซึ่งจากการดำเนินการได้บริษัทเอกชน เป็นผู้จ้างเหมาการดำเนินการตลอดทั้งโครงการ	งานพัสดุ กองคลังเทศบาล
เมษายน 2546	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยอนุมัติการดำเนินโครงการและงบประมาณในการดำเนินการทั้งสิ้น 52,200,000 บาท	กรมส่งเสริมฯ
18 เมษายน 2546	เทศบาลและบริษัทเอกชน ร่วมทำสัญญาในการจ้างเหมาการจัดทำโครงการ โดยมีกำหนดเวลาให้มีการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ 2546	คณะผู้บริหารเทศบาล / บริษัทเอกชน
19 เมษายน – 13 พฤศจิกายน 2546	บริษัทเอกชนซึ่งได้รับการจ้างเหมาเริ่มดำเนินการปรับปรุงหนองน้ำมณีบรรพต โดยมีกองช่างของเทศบาลเมืองตากควบคุมการดำเนินการตลอดช่วงการดำเนินการ	บริษัทเอกชน / ฝ่ายโยธา กองช่างเทศบาล
14 พฤศจิกายน 2546	โครงการปรับปรุงหนองน้ำมณีบรรพตแล้วเสร็จสมบูรณ์ เปิดให้นักท่องเที่ยวและประชาชนสามารถเข้าใช้บริการได้ โดยมีงานสาธารณสุขทำหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยในบริเวณหนองน้ำ	งานสาธารณสุข/กองช่าง เทศบาลเมืองตาก

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการโครงการหนองน้ำมณีบรรพต จำนวน 52,200,000 บาท

บริษัทเอกชน เป็นผู้จ้างเหมาการดำเนินโครงการปรับปรุงหนองน้ำมณีบรรพต

ตัวแทนประชาชน ตัวแทนประชาชนในพื้นที่ร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อหาผู้จ้างเหมาในการดำเนินโครงการ

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. พื้นที่ในเมืองตากขาดแคลนสวนสาธารณะและแหล่งท่องเที่ยวให้ประชาชนใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
2. บริเวณหนองน้ำมณีบรรพตมีสภาพทรุดโทรม ถูกทิ้งให้กร้างว่างเปล่าและมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน เพราะไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน
3. บริเวณหนองน้ำมณีบรรพตมีศาลาเกาะกลางน้ำที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม เป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลในพื้นที่ดังกล่าว

หลังการดำเนินการ

1. ตัวเมืองจังหวัดตากมีสภาพเป็นเมืองนาอยู่ มีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาพักผ่อนหย่อนใจได้ตลอดเวลา ซึ่งมีจำนวนคนที่เข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้นประมาณ 30 %
2. บริเวณหนองน้ำมณีบรรพตสามารถเป็นสถานที่จัดกิจกรรม หรืองานประเพณีของทางจังหวัดได้
3. หนองน้ำมณีบรรพต มีสภาพเป็นระเบียบเรียบร้อย รมรื่นไปด้วยพรรณไม้ ไม่มีปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่และปัญหาการมั่วสุมของวัยรุ่นอีก
4. แหล่งท่องเที่ยวสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนผู้ประกอบการอาชีพในพื้นที่ประมาณ 35 % ได้แก่ อาชีพค้าขายสินค้าประเภทอาหารตามสั่ง ก๋วยเตี๋ยว ส้มตำ ลูกชิ้นทอด ขนม เป็นต้น
5. ในช่วงการดำเนินการปรับปรุงหนองน้ำมณีบรรพต ในตัวจังหวัดตากได้มีโรงแรมจำนวน 2 แห่ง ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมเพิ่มเติมห้องพัก เพื่อเตรียมรับบริการนักท่องเที่ยว และมีการสร้างโรงแรมขึ้นใหม่อีกจำนวน 1 แห่ง

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. อำนาจหน้าที่ในการดูแลพื้นที่หนองน้ำมณีบรรพต มีปัญหาการซ้อนทับในหน้าที่ระหว่างเทศบาลและอำเภอ ทำให้โครงการชะงักในช่วงแรก	1. คณะผู้บริหารเทศบาลและทางอำเภอมีการตรวจสอบและชี้แจงถึงอำนาจหน้าที่ในการดูแลพื้นที่ให้มีความชัดเจน
2. ในช่วงแรกการดำเนินการ ประชาชนบางส่วนไม่เห็นด้วยกับรูปแบบของการขุดเจาะหนองน้ำ	2. กองช่างของเทศบาลเข้าไปชี้แจงถึงรูปแบบของโครงการดังกล่าว และประโยชน์ที่จะได้รับ ผลสรุปประชาชนก็ให้การยอมรับร่วมกัน
3. การดูแลหนองน้ำขาดกำลังคนและงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินการ	3. ปัจจุบันใช้หลักการเกลี้ยกล่อมกำลังคนที่ดูแลพื้นที่ส่วนอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล เช่น ริมน้ำปิง เข้ามาช่วยดูแลบริเวณหนองน้ำมณีบรรพตด้วย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ความต้องการของคณะผู้บริหารในสร้างให้เทศบาลเป็นเมืองนาอยู่ โดยการปรับปรุงและพัฒนาภูมิทัศน์ของสถานที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลให้สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. ความต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ของคณะผู้บริหาร
3. ความต้องการแก้ปัญหาที่ท่วมขังที่เกิดขึ้นเป็นประจำในฤดูฝนของพื้นที่ และปัญหาการมั่วสุมของวัยรุ่นในพื้นที่หนองน้ำมณีบรรพตซึ่งเดิมมีสภาพทรุดโทรม

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

โครงการจะมีความยั่งยืน หากได้รับการดูแลรักษาพื้นที่หนองน้ำร่วมกันเป็นอย่างดีจากผู้เข้าใช้บริการ และได้รับการบำรุงอย่างต่อเนื่องจากการจัดให้มีการหน่วยงานเข้ามาทำหน้าที่ดูแลรักษาโดยตรง เช่น จ้างเหมาบริษัทเอกชนเข้ามาทำหน้าที่ดูแล

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นางโสภา ทับผึ้ง
ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
หน่วยงาน : กองวิชาการและแผนงานเทศบาลเมืองตาก
ที่อยู่ : 901 ถนนตากสิน ตำบลระแหง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก 63000
โทรศัพท์ : (06) 935-5182
โทรสาร : (055) 517-100

ชื่อ-นามสกุล : นายรุ่งโรจน์ ทับผึ้ง
ตำแหน่ง : นายช่างกองช่าง
หน่วยงาน : กองช่าง เทศบาลเมืองตาก
ที่อยู่ : 901 ถนนตากสิน ตำบลระแหง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก 63000
โทรศัพท์ : (055) 512-098
โทรสาร : (055) 517-100

ชื่อ-นามสกุล : นางเจียมใจ ไคร่คง
ตำแหน่ง : นายช่างกองช่าง
หน่วยงาน : กองช่าง เทศบาลเมืองตาก
ที่อยู่ : 901 ถนนตากสิน ตำบลระแหง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก 63000
โทรศัพท์ : (055) 512-098
โทรสาร : (055) 517100

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลเมือง
สถานที่ตั้ง	901 ถนนตากสิน ตำบลระแหง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก 63000
ขนาดพื้นที่	7.27 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	62,520,689.83 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 6.55% หมวดงบกลาง 23.10% หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ 12.16% หมวดค่าจ้างชั่วคราว 7.10% หมวดค่าตอบแทน 25.19% หมวดค่าใช้จ่ายและวัสดุ 2.88% หมวดค่าสาธารณูปโภค 0.61% หมวดค่าอุดหนุน 7.21% หมวดค่าครุภัณฑ์ 15.08% หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
งบประมาณรายได้	66,806,815.82 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 10.26% หมวดภาษีอากรท้องถิ่นจัดเก็บเอง 53.27% หมวดภาษีอากรที่รัฐจัดเก็บแล้วมอบให้ 4.03% หมวดค่าธรรมเนียมค่าปรับและใบอนุญาต 8.75% หมวดรายได้จากทรัพย์สิน 0.87% หมวดรายได้จากสาธารณูปโภคและการ พาณิชย์ 2.96% หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด 19.87% หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	288 คน ทั้งหมด 73 คน พนักงานท้องถิ่น 50 คน ลูกจ้างประจำ 165 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	21,039 คน
จำนวนครัวเรือน	6,309 ครัวเรือน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	พื้นที่เขตเทศบาลเมืองตาก มีลักษณะเป็นพื้นที่ ราบลุ่มแม่น้ำปิง เป็นชุมชนเมืองขนาดเล็ก เขตการ ปกครองประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน 10 ชุมชน ประชาชน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ และ รับจ้าง นับถือศาสนาพุทธ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีลำน้ำปิงไหลผ่าน ทำให้ ท้องถิ่นมีการจัดงานประเพณี "ลอยกระทงสาย ไหล ประทีปพันดวง" ซึ่งเป็นประเพณีที่เป็นที่รู้จักของคน ทั่วไปเป็นประจำทุกปี ส่งผลต่อการพัฒนาระบบ เศรษฐกิจของท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมเป็นอย่างดี